Borger, 14 november 2024

Geacht college en raad van de gemeente Borger-Odoorn,

Hierbij bied ik u de **tussenstand** aan van de petitie voor het behoud van het oudste deel van het schoolgebouw aan de Hoofdstraat 56. Petitie en tussenstand zijn in te zien mbv de QR code aan het eind van dit stuk.

1 Het modernste gebouw in de gemeente Borger.

Het stichten van een (M)ULO school in Borger had veel voeten in de aarde. Vanaf 1915 pleitten maatschappelijke groeperingen voor de komst van meer uitgebreid lager onderwijs. Rond 1927 kwam er schot in de zaak en in 1929 werden de eerste lessen gegeven in een logement in het dorp. Een gebouw was er niet. Januari 1930 kocht de gemeente een perceel grond, bekend als “De Kamp”. In datzelfde jaar gebouwd, opende de school feestelijk op vrijdag 14 november 1930. Gemeentearchitect Hendrik Meijeringh was de bouwer van het modernste pand in de gemeente destijds. Er zat nl. centrale verwarming in!

Meijeringh was niet alleen modern, maar ook moedig. In de oorlog werkte hij voor de Geheime Dienst Nederland. Hij behoedde veel jongeren voor gedwongen werken in Duitsland, maar overleefde zelf de oorlog niet. Op 11 januari 1945 werd hij geëxecuteerd door de Duitsers.

Na de oorlog werd er regelmatig aangebouwd bij de school. De laatste periode waarin dat gebeurde was in de jaren negentig. Er kwam een techniekokaal, een kantine, een kooklokaal en een computerlokaal. In deze periode werd al gesproken over nieuwbouw. Kansloos toen, maar mooi dat er in 2023 een nieuw schoolgebouw stond. Op 31 januari jl. kreeg de gemeente het oude schoolgebouw overgedragen. Bijna leeg, maar nog helemaal functioneel en geschikt voor allerlei vormen van medegebruik en bezemschoon.

2a Wat te doen met het oude schoolgebouw?

In januari 2021 werd er een motie ingediend door veel partijen in de raad, waarin o.a. gewezen werd op het karakteristiek zijn van de huidige panden van het Esdal College. De provincie zou de panden opgenomen hebben op de lijst van beeldbepalende panden uit de periode 1940 – 1970. Aangegeven werd, dat het spijtig zou zijn als zonder zorgvuldige overwegingen “de bulldozer” door deze panden rijdt.

Wat is er daarna gebeurd?

In 2022(?) werd bij het behandelen van het bestemmingsplan Borger door een raadslid van het CDA opgemerkt dat het kenmerk karakteristiek niet meer gold voor het Esdal College, terwijl dit als monument is bestempeld. Het raadslid vroeg wat het kenmerk karakteristiek betekent voor een eigenaar en waarom het niet meer gold voor het Esdal College. Het antwoord was:

"Voor karakteristieke panden geldt dat de bestaande karakteristieke hoofdvorm in stand moet worden gehouden. Ook mogen deze panden niet zomaar worden gesloopt. In het bestemmingsplan is geregeld dat een omgevingsvergunning nodig is om te kunnen slopen. In verband met de voorgenomen transitie van het voormalige Esdalcollege, is de aanduiding "karakteristiek" verwijderd. De raad wordt op een later moment nog meegenomen over de uitvoering van de motie van 21 januari over het onderzoek naar het behoud van de huidige panden".

Deze "handige" ingreep zorgde er voor dat slopen eenvoudig kon. Voor de onderbouwing werd verwezen naar de resultaten van de uitvoering van de motie.

DaaD Architecten voerde een globaal onderzoek uit. Van hun rapport werd een samenvatting gemaakt, waarin drie denkrichtingen verkend werden. Verwarrend wordt daarin eerst gesproken over denkrichtingen 1, 2 en 3, later over denkrichtingen 0, 1 en 2. Denkrichting 1 dan wel 0 stelt dat de transformatie van het volledige gebouw naar woningbouw niet nader verkend is. Een deel van het gebouw heeft geen historisch karakter en/of is niet bouwkundig geschikt voor transformatie naar woningbouw. Dat snap ik en ik kan me er in vinden. Niet alles kan.

Bij denkrichting 1 dan wel 2 adviseert de architect om de meest recente delen van het gebouw te slopen en de karakteristieke delen (gebouwd tussen 1930 en 1960) te handhaven. Onderdeel van deze denkrichting is om de gymzaal te transformeren naar woningbouw. Er zouden kleine studio's van gemaakt kunnen worden. Ik begrijp de gymzaal helemaal niet. Dat is een dure aanpassing van een niet karakteristiek gebouw in slechte staat. DaaD identificeert alleen het kunstwerk boven de ingang als karakteristiek, verder niks. Denkrichting 3 dan wel 2 schetst het slopen van alle panden waardoor de mogelijkheid ontstaat om verschillende types woningen te realiseren voor verschillende doelgroepen die aansluit bij de woonagenda. Op bladzijde 7

wordt nog wel opgemerkt dat de provincie een regeling kent voor het behoud van karakteristiek bezit. Maar ja, dat kenmerk is al weggemoffeld.

Op bladzijde 7 staan zestien regels over geld. Er is een inschatting gemaakt van de mogelijke opbrengst van de grond en er is een indicatieve berekening gemaakt. Die berekening staat er niet in. De twee getallen die genoemd worden, zijn niet terug te vinden in het onderzoek van DaaD. Onduidelijk is waarom denkrichting 1 (2) geen grondopbrengst zou opleveren. Natuurlijk is de transformatie van de gymzaal niet kostendekkend te maken. Iedereen begrijpt dat. Waarom dan toch opgevoerd? **Hoe e.e.a. uitpakt als er een klein, karakteristiek deel van de school getransformeerd wordt, wordt niet beschreven**.

Tot zover de samenvatting. Een warrig, speculatief en onvolledig verhaal. Er wordt van alles en nog wat door elkaar gehaald. Ik herken er niet de zorgvuldigheid in waar de motie van januari 2021 om vroeg.

2b Wat te doen met het oude schoolgebouw?

Voorjaar 2024 wordt aan de burgers gevraagd wat zij belangrijk vinden aan de woningbouw op de locatie van het oude Esdal College in Borger. Onder de respondenten amper jongeren. Verder is er veel over te zeggen, misschien later. Ik citeer hier stelling 4:

“Bij woningbouw moet het oude Esdal College zo goed mogelijk behouden worden, ook al kost het veel geld.”

Hier werd ik stil van. Deze stelling is zo sturend, dat het bijzonder is dat nog 31% van de respondenten het aandurft om hier bevestigend op te antwoorden, want dat kost **veel** geld.

Het was mooi geweest als de stelling er zo had uitgezien:

“Vindt u het een goed idee dat bij woningbouw het oudste stuk van het Esdal College zo goed mogelijk behouden wordt, ook al kost het misschien iets meer geld?

Wat participatiekwaliteit betreft, scoort er nog een stelling slecht. Ik ben niemand tegengekomen die vindt dat er **onbetaalbaar** gebouwd moet worden. Laten we het woord **betaalbaar** daarom even pauze gunnen. Zeker als in de Swipocratie vergeten wordt het bedrag van 355.000 euro er aan op te hangen.

Waarmee ik aangeland ben bij de petitie:

3 Sloop niet de 100 jaar oude school.

ULO - Borger c.a. 1930 (foto O.S.G. Borger)

De petitie gaat uit van het behoud van het karakteristieke gebouw uit 1930. In het globale onderzoek van Daad worden 5 karakteristieke elementen gevisualiseerd. Die zitten allemaal in dit schooltje uit 1930. Het terug laten keren van karakteristieke elementen in de mogelijke nieuwbouw is niet te doen, als je het hebt over het pannendak, de voorgevel, het tegeltableau (Amsterdamse school), de betegelde gang, de deuren en het kleine kantoortje naast de ingang. Daar komt niks van terecht en het is vast duurder dan dit stuk te transformeren tot woonbestemming. Omdat de noordkant van het gebouw aangetast is, geeft dat mogelijkheden om oud met nieuw te combineren. Er ligt zat ruimte en er zijn bouwers die dat goed kunnen. Verder mag alles gesloopt. Ook hetgeen in mijn tijd gebouwd is😊.Het is spijtig dat het in de Swipocratie onmogelijk was om je uit te spreken over het behoud van dit karakteristieke stuk. Het was alles of niets.

Er zou bij de burgers sprake zijn van nostalgische gevoelens. Dat klopt, maar meer nog ben ik verbazing en verontwaardiging tegen gekomen. (Zie de petitie, kopje opmerkingen: bladzijde 2.) Men vraagt zich af hoe het mogelijk is dat zo'n karakteristiek bouwwerk weg moet. Ik roep college en raad daarom op om het gebouw te redden van "de bulldozer" en de uitkomst van de petitie als één van de uitgangspunten voor de herontwikkeling van het oude Esdal College te omarmen. Laat die paar stenen op elkaar staan. Er is genoeg verdwenen in onze gemeente, alsook in het dorp Borger. Het is tijd om daar mee te stoppen. Misschien kost dat iets meer maar niet veel.

In januari 2021 was er brede steun voor zorgvuldige overwegingen voordat “de bulldozer” door de panden reed en heerste de stellige overtuiging in de raad dat **alle** mogelijkheden tot inbreiding goed moeten worden onderzocht en afgewogen. **Welnu, dat is niet gebeurd.** De mogelijkheid waar de petitie voor pleit is **niet** onderzocht en wordt **nergens** beschreven.

Namens alle ondersteuners van de petitie, doe ik een beroep op D66, Gemeentebelangen Borger-Odoorn, Groen Links, CDA en Leefbaar Borger-Odoorn om op te komen voor het behoud van een karakteristiek stuk Borger.

Op het college en de verantwoordelijk wethouder doe ik, namens alle ondersteuners van de petitie, een beroep om met een beter collegevoorstel te komen dan sloop. Daarbij bied ik mijn expertise, inzet en kennis van dit gebouw aan. Gratis voor alle duidelijkheid. Om de kosten te drukken zeg maar.

4 Inzage in de petitie.

Scan de QR code en je komt bij de petitie. Ik was aangewezen op de sociale media en de pers om de petitie onder de aandacht te brengen. Het Dagblad van het Noorden vroeg om een interview. De journalist wilde foto’s maken op locatie, waarop ik de Vastgoedbeschermer en de gemeente netjes vroeg de pers en mij toegang te geven tot het gebouw voor de reportage. De Vastgoedbeschermer verwees mij onvriendelijk naar de gemeente en weigerde te vertellen naar wie ik moest vragen. De gemeente weigerde toegang vanwege de privacy van de bewoners. (Een bericht naar de vijf huurders had ook gekund. Natuurlijk waren we niet één van de verhuurde lokalen in gegaan!) Als je veertig jaar in het onderwijs werkt, herken je een smoes feilloos😊.

Werkt de QR code niet? Google dan op de volgende drie woorden: petitie, Esdal en Borger. In november was de petitie 369 keer ondertekend.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

[redacted] [redacted]

Bronvermelding:

- de stukken die op de raadsvergadering van 26 september jl. opgenomen waren bij agendapunt 10.2 over de toekomstige invulling van het oude Esdal College.
- Geschiedenis van Borger onder redactie van [redacted] e.a.
- Gemeentearchief Borger-Odoorn.